

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 14. Renouant B. Virgini dolores saora Passionis instrumenta, quando (dum de cruce deponitur) Ioseph & Nicodemus hæc illi consignant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

morte poterat habere certitudinem: quod
 autem dicitur militem hunc fuisse cecum
 apocryphum est: Nec erat Longinus, quamvis
 hoc nomine compelleret Diu. Augustin.
 erat Longinus Centurio, qui dicebat: *Verè
 filius Dei erat iste.* Qui vt referunt Surtius &
 Lippoman. postmodum insignem Martyrii
 hanc adeptus est. Et quamuis hæc ratio
 nobis ut possit persuadere vulnus fuisse in
 latere sinistro: magnam tamen est argumen-
 tum ex consuetudine antiquarum imaginum,
 quæ vulnus notant in latere dextero: vt
 cum illa percussio fuit ea, quæ Virgini
 animam transfudit, eo modo fieri debebat:
 quæ idus magis penetraret S. Christi corpus:
 unde corpus in ipso vulnus à latere dextero, &
 aperuit lancea vsque ad cor, quo percussura
 tanto fuit crudelior, maioremq; intulit
 sanctissima Virgini cruciatum.

14. Remouant B. Virgini dolores sacra
 Passio instrumenta, quando dum de
 cruce deponitur Ioseph & Nicodemus
 hæc illi consignant.

Post hæc: Tam paucis horis tæc peracta
 sunt in Passione mortisque Saluatoris, vt
 nulla illis conscribendis charta sufficiat: nec
 ipsi Angeli, licet omnes in linguas verteren-
 tur, illi multis possent annis explicare: sunt
 ea soli Deo cognita Tu scis in proprium meum
 & miseriam meam Cum sero esset. Cum iam
 militi & carnifices à cruciando illum
 auerterent, quem iam toto corpore laxaue-
 rant, & mille partibus aperuerant: *Veni
 Ioseph ab Arimathea.* Ad solis occasum accesserunt
 Ioseph & Nicodemus: Ioseph vii fan-
 gunt illi stris in seculari statu, ex ciuitate
 secundum Arimathea vel Armata, vel iuxta
 Notum Hieronymum, Ramathaim ciuitate
 celebri ex Samuelis Propheta: Natinitate.
 Nobilis Decario: & officio conspicuus Sena-
 tor, vel Consiliarius, vt habet textus Græcus:
 Nepos interpretatur Diu. Hieronym. illud
 statim: *Non abiit in consilio imperatorum:* vitam
 tam alex Soppouen. constantem adit Pilat-
 um, coepitque petiri Saluatoris concessit illi
 Ioseph, sed cum prius de morte eius scarrisset
 intutionem: cui se Nicodemus comite n
 uoluit, & adiutorem vt Christum de cruce

deponeret: iam enim omnem exuerat timo-
 rem. iam gloria incipit sui: *Erit sepulchrum
 eius gloriosum:* danda namque erat illi sepul-
 chra gloria sublimis: quia se ad mortem vsque
 factus obediens humiliauerat: *Factus obediens
 vsque ad mortem.*
 sed amodo gloriosus admodum: idcirco
 priusquam tumulo traderetur, decreuit Deus,
 vt Pilatus iudicam instrueret de eius morte
 verificationem: vt enim à sepulchro sumeret
 gloria nominis eius initium: oportebat ve-
 rum vbius mors eius innotesceret manifestata:
 ab eodem enim eius & humiliatio tantum
 ad mortem vsque erat duratura, ipsam integra
 sequeretur exaltatio, & SS. nominis eius
 glorificatio: iam cruce gloria incipit ruti-
 lare, erecto hoste & stabulo regali cruce
 vexillo & statim data hunc nomina festinant
 milites non pauci sub eo militaturi: *Leuabit
 signum in nationibus. & congregabit populos
 israel. & dispersos iuda colliget à quatuor plagis
 terra.* Quam primum erectum est cruce
 vexillum, sub illo dant nomina milites ex
 omnibus nationibus: etenim expulso timore
 ad fidei produnt animi: h. consensionem: *Trit
 radix Jesse, qui stat in signum populethæc. Ipsam
 gentes deprecabuntur.* Non ad vnum constra-
 gitur populum, vt verus testamentum solis
 seruatum iudeis, sed signum extollitur omni-
 bus mundi nationibus: *Erit sepulchrum eius
 gloriosum.* Cum extollitur in aëra, statim se
 produnt milites eius animosi, qui nullo
 timore trepidi, Pilatum accedunt audacter
 & corpus Christi sibi dari postulant sepelien-
 dum.

Veniunt Ioseph & Nicodemus, vt vidit
 illos Virgo venientes, suspicata est quod nouo
 crudelitatis inuenio solum essent affecturi:
 quocirca nouis hæc cogitatio cruciatibus
 illam afflixit: ceterum illi propius acce-
 dentes, & lugubri adeo spectaculum istoiti,
 solum tor doloribus laucium, luxato corpore
 pendulum, matrem tristitia absorptam,
 mortis oppressam angustis, fortis sine licet
 admirabilis constantem, vt multo plura
 patitur, & crudeliora sentiat: talia videre
 obliuescent. Contemplor ego quod seruen-
 tes Virginem accesserint, illam in hæc verba
 allocuti, O benedicta inter mulieres, & plus
 benedicta quam omnes mulieres, sed &
 ceteris magis afflicta, potiusque contrita
 Deus.

Ios. 11.
 10.
 Etilip. 2.
 2.
 Ios. 11. 11.
 II.
 Christi
 corpus à
 Ioseph &
 Nicode-
 mo de-
 ponitur.

Deus sit tibi solatio, tantisque ferendis det
 ipse robor angustia. Adsumus hic duo tui
 serui, filij tui & Salvatoris nostri discipuli
 tuo solamini consecrati. Noverit Deus conatos
 nos fuisse tantam auertere feritatem quantam
 in illo nunc ex reuerunt, tantamque nequitiam
 amovere, quantam moliti sunt Principes
 Hierusalem; hanc nos morti consentum
 nullum dedimus aut suffragium: sed parum
 efficere potuimus ut tantum auerteremus ne-
 fas, cum pauci numero essemus: & quia
 videnti seruiste non potuimus, faciemus quod
 in nobis erit illi iam defuncto: hic prope
 diceret Ioseph, nouum possideo sepulchrum,
 valde exiguum tanto th. sauro, quod autem
 vicinum sit, consideratione dignum est quia
 pluris xstimantur que proxima sunt: & quia
 minori negotio cadaver in illud transferre
 poterimus, quasi in deposito. Quantas repen-
 dit illis B. Virgo gratias, que cunctas
 superauit gratitudine creaturas? Quas illis
 est apprecata benedictiones? dum modus
 absorpta doloribus & angustis oppressa
 mortalibus, tantum ita opportunè, & nece-
 ssitati suæ conueniens inuenit subleuamen-
 tum. Dominus sit merces vestra, & Domini, dixit
 illa, atque de manu illius tantæ pietatis &
 misericordie præmion accipiatis. Hoc vos
 oro supplex, ut brachia eius de cruce soluatis,
 meique corpus tradatis amplectendum
 ut in eius ego brachiis mortissima mori-
 riar.

Ascendunt viri piissimi scias ad motis quo-
 benedictum Christi corpus de cruce dicit
 III. tant, illas brachis ad mouent crucis, &
 Iam cru- solum ascendunt ut clauos dissoluant, &
 eis feu- inter sanctissima Matris brachia illud reclin-
 ctus ma- nent: Domine, iniuriam fructus facit, qui
 turus est illum tempore, colligit immaturo
 verumtamen si quis faciat hoc oppor-
 tuno tempore, manifestum est, quod illi
 præter beneficium: cum illum ex arbore
 decerpendo. eius experitur dulcedinem
 qui eum degustat, eoque modo bonitas eius
 innotescat, ac suauitas & sapor quem con-
 tinet, à comedente percipiatur. Christus
 Dominus iam in cruce mortuus diuinus
 est fructus arboris illius felicissimæ. Quando
 primitiarius Apostolus tuus D. Petrus affectu
 motus naturali tibi Domine voluit auferre
 23. cruce: Absit à te Domine, illum accerere

reprehendisti, si dem excipiens verba, qui-
 bus diabolus quando in deserto te con-
 temnatus, tibi conatus auferre te
 diuinitatis, à te hoc exposcens, ut cadens
 in terram illum adorares, nulla alia respicitur
 præsumptionis illius temerariæ declaratione
 illum expellens sic exhibuit: *Vade uero mori
 Satana*, Et hæc verborum asperitate diabolus
 repulsi non leuem ostendens indignationem
 ex eo quod tibi studuerit illud auferre, quod
 ex tunc à Patre tuo æterno receperas. Hoc
 idem igitur D. Petrus demonstrasti, nihil
 expostum verbis, quo illum à te reuocasti
Vade post me Satana, scandalum ei mola. Et
 merito; etenim tunc velle Christo conatus
 eripere, nihil aliud erat quam eiusdem fructus
 iniuriam irrogare: non enim maturatus: &
 fructum ante maturitatem colligere est quasi
 illi quod habet ex natura, velle auferre
 quis eo potiar, Vultu Diuus Petrus ante
 tempus Christo crucem eripere, & quasi
 illi adimere quod ex iure naturali acceptum
 à Patre suo, qua per hoc hominum impede-
 batur Redemptio, iuxta decretum in Iosepho
 SS. Trinitatis Tribunali: quocirca tanto eum
 rigore & asperitate increpauit, quanto pro-
 diabolus, tanquam suæ diuinitatis vici-
 torem.

Nunc autem mortuus, & de cruce prolatus
 transierat & impleuerat, que comque sit pu-
 erant per Prophetas, declarando decretum
 illud diuinum, quod ibi conclusum erat, & ut
 dicere poterat: *Consummatum est*, iam crucis
 arboris maturus est fructus, ac prout
 libere viri illi omni sanctitate conspicui videri
 dant illum collecturi: quasi iuxta mare velum
 fructus huius & dulcedinum & bonitatem
 O crux sanctissima, *Flecte ramis arbor altæ*
 ad tantam etenim celsitudinem erexit
 Dominus, locoque statuerat adeo sublimem,
 diuinitis suis te brachiis sit complexus: aut
 quippe naturæ vires ad tantam posuissent
 uenire altitudinem, quante illa est ad quam
 te promouit: quo circa tuos inclina ramos
 ut homines queant ascendere diuinum com-
 fructum collecturi suauissimum: *Flecte ramos*
 metu reuerentiali arborem hanc & quando
 & quando iam culmen eius ascendendum
 omni quæ possunt reuerentia & cultu spi-
 rituali auctent coronam de capite illo digne

res principali Dei thesauro, quandoquidem
 dicit Apollolus: *Caput Christi Deus*. Deus
 caput est Christi, auferant ergo illi coronam,
 & quamvis summa eam veneratione cultu
 que illi ademerint, impossibile fuit omnes
 se collere spinas, ut non plures sacrosancto
 illi capiti manserint infixæ: tradunt eam D.
 Iosannæ, quam cum ille eximia pronaque
 acceptisset reuerentiâ, eam B. Virgini consig-
 navit: quæ illam sacrosanctis complexa ma-
 nibus in genua procumbit eamque adorans
 ait: Adoro te corona sanctissima, omnibus
 Regum coronis illustrior. O spinæ, quam
 multo maiori voluptate cordi meo vos
 indigerem! Clavi illi portiguntur quos pecto-
 ri applicans admirandam edit exclamatio-
 nem, O clavi, qui manus cælorum opifices
 creabatis, qui palatii celestis ornata sustinetis
 quas loquidem omnes caelestes illas curias
 beatorum ornauerit. Dominus ille, qui mor-
 tuos à vobis pependit: O clavi, qui cor-
 mem penetrastis, quæ vos audacia rebrare
 præsumpsistis vestris manus pedesque Crea-
 toris: O clavi, qui manus sustinuitis susten-
 ditates vniuersi: de quibus quasi pendet
 omnis cœlestia creaturatum & eam perpetua
 constructio. A vobis omne pependit diuinæ
 potestas iustitiæ & hoc æquale cunctis mundi
 cœlestibus, si namque hæc ipsi Deo tam graui
 fuerint: quandoquidem dum illis oneratur sic
 iugum: *Factus sum mihi metipso grauius*
 cuncta vltra est fortitudo, cum taurum
 percussit onus appendere. Conuenient esset
 si vos utrum cuius traderem ex qua cunctis
 eam inobsequie tradidit: itaque rursus cruci in-
 figuratur: ubique manserunt.
 Quamvis Metaphrasites dicat, illos à D.
 virgine fuisse sublato in domum: sed ut
 verum ubi cor, illos cruci mansisse infixos:
 etiam D. Ambrosius ex communi Ecclesiæ
 approbatione docet, quod inuenta cruce
 Domini inuenti fuerint & clavi illi infixi:
 neque quod singulis crucibus clavi adhuc
 vultu viderentur: ut enim eius remanebat in-
 signum peractæ iustitiæ, omnia etiam eius
 remanebat instrumenta, vnde & titulus ei
 remansit appensus. Et ut refert doctissimus
 Cardinal. Baron. ex Thalmud moeris erat
 omnia mortis alicuius iungere simul instru-
 menta: quocirca clavi manserunt in cruce:
 nam illos extrahentes de manibus & tradentes

B. Virgini, postmodum cruci illos infixos: erant.
 Cum autem Virgo purissima se clauorum
 his iugiter reliquias obaram, tota dolore
 oppellâ ad coronam conuertitur, & inesti-
 mabilis verbis amore tamen diuino flagranti-
 bus sic eam gemens alloquitur. O corona
 coronarum omnium, & diadematum cœli
 terræque pretiosissima! O corona eius qui
 hominum corona est & Angelorum, & co-
 ronæ diuidiæ, imponitque Regibus & Impe-
 ratoribus! O spinæ potentissimæ, quæ hæc-
 nus mortalium pedes non transcendistis, et
 nunc ad supremum & altissimum Dei caput
 ascendistis! O iusci de pelago enati, & modo
 sanguine ac mari misericordiarum Dei
 irrigati, vos omnem aquatum, maris insalu-
 brem imbibistis amaritudinem, quatenus
 tempora, filij Dei perfodientes, cordis mei
 fibras penetraretis, minique totam aquatum
 amaritudinem dolorum eius penetraretis: O quanta
 mortalium ebibendam propinaretis: O quanta
 malignitas est ionnicus in sanitate! Hoc dictum
 est de inimicis qui sanctam civitatem Hieru-
 salem templumque sanctum euerterunt: *Allego-
 ria de e-*
 & in summitatibus templi turribus, & angulis
 insiguita, Trophæa sua (si Euthymio credimus) be Hie-
 roclerunt in templi porticibus & artri:
 Quasi in sylua lignorum securibus exciderunt,
 Demoliebantur, & ardebant pretiosas
 illas valvas animo ita feroci & alacri ac si
 ligna in montibus detruncarent. Videbantur
 in templo Salomonis plures imagines &
 figuræ sanctorum, & multæ illarum erant in
 S. Tabernaculo, & in porticibus Cherubino-
 rum alis instructæ, formâ iuuenum pulcher-
 rima: sic enim nonnulli auctores temporibus
 illis coæui testantur. Pendebant & aliæ figuræ
 quæ dicebantur Tetaphin, quibus templum
 miro graioque modo ornabatur. Ad hæc
 venerunt urbem inimici, eamque taliter
 destruxerunt, ut nihil integrum remanserit,
 nec in ipsâ, nec in templo, illius ex illis quibus
 præ multitudine & varietate figurarum tem-
 plum illud splendebat augustinus & omnia
 demoliti sunt, confecerunt, & sacrilegè
 profanauerunt, ut a lacrymas luctumque
 mouerentur illi qui templum illud in sua
 venustate, splendore cultuque videbant orna-
 tissimum.

Pf. 73. 3.
 VII.
 Allego-
 ria de e-
 VIII.
 Apodre

O Christe Domine, templum omni sancti-
 tate

Hieron. Sapt. de la Naza Tom IV

phc ad
Christū.
2f.44.

Can. 5.
14.

22 tate sanctius, gratiori decorum pulchritudine,
 23 quam quis unquam in filiis hominum specta-
 24 bilem est admiratus! *Speciosas forma pro filijs*
 25 *hominum.* Quam vim, quam penetrantes, quam
 26 pulchri, & pleni veneratione oculi! O sacrum
 27 os ita saluti notiss congruum ut rinos effu-
 28 deret gratiarum: *Diffusa est gratia in labijs tuis:*
 29 *Preh quales manus Ternatiles plena hyacinthis*
 30 *Quis pedes non admittetur, ita compositos ad*
 31 *gressus adeo ordinatos! Quam pulchri sunt*
 32 *gressus tui.* Corpus admittit diuino formatum
 33 artificio. Insultu in templum illud diuinum
 34 rabies furorque inimicorum: in eo omnem
 35 suam expleverunt atrocissimi crudelitatem
 36 & qualis modo nobis ostenditur? Oculi
 37 sanguine fluidi & obfascati: facies illa diuina
 38 tot spuris, tot conspurcata colaphis, labia
 39 pallentia, os hians, & amaritudine pleum
 40 caput spinis terebriatum, manus perforata
 41 pedes harpaginibus clauisque confixi: *O quanta*
 42 *malignatus est inimicus in Saulis!* Si Domine
 43 cantis te inimici tormentis examinarunt,
 44 quam afflictiū, quam triste fuit cor Matris
 45 tuæ piissimæ?
 46
 47 *f. 15. Recipit in sinum suum Virgo sanctis-*
 48 *sima corpus filij sui emortuum. Nouam*
 49 *notemus doloris eius circumstantiam.*

Deponitur Christus de Cruce.

50 Tandem corpus illud demittunt sanctis-
 51 simum: & cum iam illud à cruce dis-
 52 soluisent, instantes & dolenter deprecatur
 53 Virgo illa piissima nobilissimos illos &
 54 sanctissimos viros ut sibi illud consignent
 55 nec sibi mortuum auferant, & cum viuum
 56 sibi hostes abstulerint, & amplexus illi vale-
 57 dictionis dare viuenti non licuerit, saltem
 58 mortuo dare patiamur. O vniuersissimum
 59 cor petri singultibus cordisque suspirijs,
 60 nimiam reatoler crudelitatem, ferocisque
 61 vos arguit, postquam ab inimicis eius tot
 62 extremis oppressa fuit generibus inmanitatis,
 63 quid hoc autem esset aliud quam præter
 64 afflictionem, & vestram adiungere illi
 65 feritatem. Nec par est ut in illam fitis
 66 filij sui inimicis inhumaniores, qui adeo
 67 manifestè suam aduersus illum prodiderunt
 68 impietatem: & cum ambos tanta moueat
 69 compassio, vestra non est hoc pietatis tam

iusta illi negare postulat. Sed corpus illud
 trahere tot vulneribus faucum, an heros
 est illam occideret? Cum ergo cum è cruce
 illum continet ut illum tangat, sanguine
 tot innumera fundunt vulnera, quæ
 manibus illius adhærebit quæ corpus illud
 sunt receptoræ, dolore confectæ pellex
 eius callissimum, Sed quomodo præparato
 sunt illæ rationes, obtinuit tamen in viuis
 illis illusterrimis erga Matrem pietas, ut
 iure postulantis sibi tradit filium quæ
 est matris, unde tradunt illum matris, & eius
 callissimo sinui committunt, quæ illam
 receptura & amplexura reledit, conseruata
 hæcenus stetit. Ut enim filio cruce tradidit
 non sunt, ut itans dolores pareret, quæ
 nec ipsa voluit non stare, ut illis matris
 compateretur, & doloris sui telleretur
 eia.
 O Angeli pacis comites adiungite
 afflictiones spiritus, quas exagere debet
 conspectus ille creatoris vestri adeo inmaniter
 sauciati, & defuncti, eiusque tristissima matris
 doloris consideratio, quæ tantos & uno
 delictos solatio ex filij mortui committit
 patitur cruciatus: & quæ tantam in anima
 sua perfecti afflictionem, ut mortem adfuit,
 dum ab ea videt sibi filium exipi, cordis sui
 vitam optatissimam. Plorate cæli, super
 firmamenti stelle sublimioris, concipite
 iugemiteat mundi creatura, & plaudite
 Sacrosanctæ matris comitetur angelus
 Corpus igitur luxatum amplectitur, tot
 oscula, stringit pectore, huc etiam illi
 vires sufficiebant: vultum suum arguunt
 ac venerandum spinis implicat et
 reddidit capitiq; inhaesit facie sacrosanctæ
 adhibet, & Matris vultus sanguine rubentem
 tingitque filij, & quem denovo filius effudit
 abstergit illa diuorum suorum laborum
 mappâ mundissimæ: tetum callidissima
 illi oscula illum conabatur restringere, ut
 tumique eius emundare, & brachijs detinere
 corpus stringens amantissimis in hoc
 prorumpit. O vita mortua! O lux oblitata
 O formositas deturpata! O lumen occultum
 meorum in noctis conuersum reuerbera! O
 anime mee passus Eclypsum! O rosa paradisi
 quid manus tuæ, fili mi, deliquerunt, ut
 apertas adeo luceam? Quid cor tuum peccat
 piissimum & amantissimum, quod cæcitate